

MATKAREITTEJÄ SUOMESSA

1 9 3 1

DANNING

MATKAREITTEJÄ
SUOMESSA

1931

JULKAISIJA
SUOMEN MATKAILIJAYHDISTYS

HUOMAUTUKSIA.

Tämä julkaisu on tarkoitettu oppaaksi niille suomalaisille, jotka kesällä 1931 aikovat matkailla kotimaassaan.

Kaikki seuraavassa mainittavat aikataulut ovat voimassa aikana 1/6—31/8 1931, mikäli ei toisin mainita.

Painatuksen jälkeen aikatauluihin ja hintoihin tehdyistä muutoksista Suomen Matkailijayhdistys ei vastaa. Matkustajia pyydetään itse vertaamaan lähtö- ja tuloaikoja voimassaolevan »Suomen Kulkuneuvojen» (»Turistin») aikatauluihin.

Tarkempia tietoja annetaan maksutta sekä suullisesti että kirjallisesti matkatoimistoista ja Suomen Matkailijayhdistyksen toimistosta, Helsinki, P. Esplanaadikatu 21.

Suomen Matkailijayhdistyksen jäsenet saavat 10 %:n alennuksen yhdistyksen majoissa ja liikennereiteillä voimassaolevista hinnoista.

MERKKIEN SELITYKSIÄ.

s = sunnuntaisin, *m* = maanantaisin, *ti* = tiistaisin, *k* = keskiviikkoisin, *to* = torstaisin, *p* = perjantaisin, *l* = lauantaisin.

☼ = arkipäivinä.

1. 2. 3. (rautatieaikatauluissa) = vaunuluokka.

☞ = makuuvaunu.

..... = pikajuna.

Milloin aikatauluissa ei ole päivämerkintöjä, liikenne on jokapäiväinen.

Makuuvaunujen kulusta on yksityiskohtaiset tiedot »Suomen Kulkuneuvoissa».

MATKUSTAMINEN SUOMESSA.

Rautatieliikenne. Henkilöliikennettä välittävät pikajunat, matkustajajunat ja sekajunat. Pikajunissa on yleensä 1., 2. ja 3. luokan vaunuja (paikkalippu 1. lk. 20: —, 2. lk. 10: — ja 3. lk. 5: —), matkustajajunissa vain 2. ja 3. luokan vaunuja ja sekajunissa harvoin muita kuin 3. luokan vaunuja. Tupakoitsijoille ja tupakoitsemmattomille on varattu eri vaunut tai vaununosastot. Makuuvaunua käytettäessä on lunastettava matkalipun lisäksi makuusijalippu (1. lk. 120: —, 2. lk. 60: — ja 3. lk. 30: —). Makuusijalippu voidaan tilata enintään 14 päivää aikaisemmin kuin makuusija tarvitaan sekä makuuvaunun lähtöasemalta että kaikilta muiltakin asemilta (viimemainitussa tapauksessa tilausmaksu 5: —). Ravintolavaunu seuraa pikajunia Helsingin—Viipurin, Helsingin—Turun ja Helsingin—Tampereen välillä.

3. luokan matkalippujen hinnat käyvät selville allaolevasta taulukosta (2. luokan lipun hinta on vastaava 3. luokan lipun hinta lisättynä 50 %:lla, 1. luokan lipun hinta 3-kertainen 3. luokan lipun hinta):

km	pen- niä	km	pen- niä	km	pen- niä	km	pen- niä	km	pen- niä	km	pen- niä
2	2 00	62	16 50	145	37 00	280	66 00	420	90 00	610	115 00
4	2 00	64	17 00	150	38 00	285	66 00	425	91 00	620	116 00
6	2 00	66	17 50	155	39 00	290	67 00	430	92 00	630	117 00
8	2 50	68	18 00	160	40 00	295	68 00	435	92 00	640	118 00
10	3 00	70	18 50	165	41 00	300	69 00	440	93 00	650	119 00
12	3 50	72	19 00	170	42 00	305	70 00	445	94 00	660	120 00
14	4 00	74	19 50	175	44 00	310	71 00	450	95 00	670	121 00
16	4 50	76	20 00	180	45 00	315	72 00	455	95 00	680	122 00
18	5 50	78	21 00	185	46 00	320	73 00	460	96 00	690	123 00
20	6 00	80	21 00	190	47 00	325	74 00	465	97 00	700	123 00
22	6 50	82	22 00	195	48 00	330	75 00	470	98 00	710	124 00
24	7 00	84	22 00	200	49 00	335	76 00	475	98 00	720	125 00
26	7 50	86	23 00	205	50 00	340	77 00	480	99 00	730	126 00
28	8 00	88	23 00	210	51 00	345	78 00	485	100 00	740	126 00
30	8 50	90	24 00	215	52 00	350	79 00	490	100 00	750	127 00
32	9 00	92	24 00	220	53 00	355	79 00	495	101 00	760	128 00
34	10 00	94	25 00	225	54 00	360	80 00	500	102 00	770	128 00
36	10 50	96	25 00	230	55 00	365	81 00	510	103 00	780	129 00
38	11 00	98	26 00	235	56 00	370	82 00	520	104 00	790	130 00
40	11 50	100	26 00	240	58 00	375	83 00	530	106 00	800	130 00
42	12 00	102	27 00	245	59 00	380	84 00	540	107 00	850	138 00
44	12 50	104	28 00	250	60 00	385	84 00	550	108 00	900	146 00
46	13 00	106	29 00	255	61 00	390	85 00	560	109 00	950	154 00
48	13 50	108	30 00	260	62 00	395	86 00	570	111 00	1000	162 00
50	14 00	110	31 00	265	63 00	400	87 00	580	112 00	1200	195 00
52	14 00	112	32 00	270	64 00	405	88 00	590	113 00	1400	227 00
54	14 50	114	33 00	275	65 00	410	89 00	600	114 00	1600	260 00
56	15 00	116	34 00			415	89 00	610	115 00	1800	292 00
58	15 50	118	35 00					620	116 00	2000	324 00
60	16 00	120	36 00								

Yksinkertainen matkalippu on voimassa enintään 50 km:n matkalla ainoastaan leimaamispäivän, yli 50 km:n matkalla viisi päivää, leimaamispäivä lukuunotettuna.

Pitempiä kiertomatkoja varten tarkoitettuja kuponkilippuja myydään matkatoimistoista, kaikilta kaupunkiasemilta sekä eräiltä muilta suuremmilta asemilta. Koko kuponkilipun hinta on sama kuin kaikkien siihen sisältyvien rautatie-, laiva- ja muiden kuponkien yhteenlaskettu hinta,

siihen lisättynä 8: — 1. lk:n, 4: — 2. lk:n ja 2: — 3. lk:n lipusta. Matka voidaan keskeyttää jokaisella rautatieasemalla, jolloin lippu muilla paitsi kupongin pääteasemilla on leimautettava. — Jonkin yhdistyksen tai suljetun seureen järjestämään kiertomatkaan osallistuvat voivat saada n. s. seuruelipun muodossa 25 %:n alennuksen lipun hinnasta.

Matkatavara kuljetetaan matkatavaravaunussa erityisen taksan mukaan. Jokaiselle asemalle voidaan jättää matkatavaraa säilytettäväksi (säilytysmaksu 1: — kollilta vuorokaudessa). Asemilla on saatavina matkatavarakuutuksia Eurooppalaisessa Tavara- ja Matkatavaravakuutus-Oy:ssä (vakuutusmaksu 2: — 1.000 mk:n vakuutussummasta).

Useimmilla kaupunki- ja risteysasemilla on asemaravintola.

Asemasillallepääsyä varten on näytettävä matkalippu tai lunastettava asemasitalippu (1: —).

Laivaliikennettä ylläpidetään sekä rannikko- että sisävesistöillä. Kaikissa tärkeimmillä matkailureiteillä kulkevissa laivoissa on hyttipaikkoja sekä hyvät ravintolat.

Autoliikennettä ylläpitävät sekä auto-omnibussit että henkilövaunut. Osa autolinjoja on yhdysliikenteessä valtionrautateiden kanssa; paikkoja yhdysliikenteessä olevien autolinjojen autoihin voidaan tilata kaikilta rautatieasemilta. Linja-autojen taksat ovat 40—75 penniä km:ltä.

Aikataulustot. Suomen Matkailijayhdistys julkaisee rautatieaikataulustoa »Suomen Kulkuneuvot» (hintaa 7: —), joka ilmestyy neljänä numerona vuodessa. Kesänumero sisältää myös höyrylaivojen ja linja-autojen kulkuvuorotiedot.

Matkatoimistot. Suomen ainoat täydelliset matkatoimistot ovat Suomen Matkatoimisto, P. Esplanaadikatu 19 (haaraliike Stockmannin tavaratalossa), ja Matkatoimisto Mailma, Aleksanterinkatu 44, Helsingissä. Suomen Matkailijayhdistys, Helsinki, P. Esplanaadikatu 21, laatii maksutta matkasuunnitelmia ja antaa tietoja matkoista Suomessa.

Tiedonantotoimistoja. Suomen Matkailijayhdistyksen osastot ylläpitävät tiedonantotoimistoja Kuopiossa Vuorikatu 23:ssa, Savonlinnassa Nälkälinnassa ja Viipurissa Erkonkatu 2 B:ssä (II kerros, Niilo E. Tammelinin konttori). Sitäpaitsi Suomen Matkailijayhdistyksen asiamiehet, neiti Ester Nikkinen Oulussa (Oy. Matkatarvike, Asemakatu 12, tai Torikatu 4, Kolmio) ja herrat Otto Rytönen ja Alf. Kylén Rovaniemellä antavat auliisti tietoja matkailijoille.

Matkaoppaat. Suomen Matkailijayhdistys on julkaissut joukon Suomen eri matkailuseutuja selostavia matkaoppaita, joita on saatavissa julkaisijalta ja kirjakaupoista.

Hotellit ja ravintolat. Pääkaupungissa ja suurimmissa maaseutukaupungeissa on kansainvälisellä tasolla olevia hotelleja. Niiden hinnat ovat: 1 hengen huone 50: — alkaen, aamiainen 20—30: —, päivällinen 25—35: —, illallinen 30—40: —. Muiden hotellien ja matkustajakotien hinnat ovat halvempia. Juomarahoja annetaan 10—20 % laskun määrästä, jollei laskuun ole merkitty 10 %:n lisäystä palveluksesta. Varsinaisen matkailukauden aikana on syytä etukäteen tilata hotellihuoneet joko sähköitse tai kirjeellisesti.

Ravintoloissa maksaa aamiainen 10—25: —, päivällinen 15—25: — ja illallinen 15—30: —, yksinkertaisemmissa ruokaloissa vähemmän. Kahviloissa maksaa kahvi ja kahveileipä 4—8: —.

MATKAREITTEJÄ SUOMESSA.

Seuraavassa esitetään Suomen tärkeimmät matkailureitit aikatauluineen ja lyhyine paikkakuntakuvauskuineen. Eri laivareittien ja autolinjojen matkalippujen hinnat sisältyvät matkareittiselostuksiin. Rautatielippujen hinnat käyvät selville aikatauluihin merkityistä kilometrimääristä ja sivulla 3 olevasta taulukosta.

Reittejä voidaan eri tavoin yhdistellä pitemmiksi kiertomatkoiksi. Seuraavassa mainitaan muutamia suosituimpia kiertomatoja opastukseksi matkasuunnitelmia tehtäessä:

1. Helsinki—Viipuri—Imatra—Vuoksenniska—Savonlinna—Punkaharju—Kuopio—Kontiomäki—Vaala—Muhos—Oulu—Tampere—Helsinki tai Turku (reitit 4, 10, 9, 12, 9, 7, 11, 2; n. 7 päivää; hinta 2. lk. junassa, 1. lk. laivassa 885: —, 3. lk. junassa, 2. lk. laivassa 599: 50).

2. Helsinki—Viipuri—Imatra—Vuoksenniska—Savonlinna—Punkaharju—Savonlinna—Joensuu—Koli—Vaala—Muhos—Oulu—Helsinki tai Turku (reitit 4, 10, 9, 12, 8, 11, 2; n. 10 päivää; hinta 2. lk. junassa, 1. lk. laivassa 956: —, 3. lk. junassa, 2. lk. laivassa 670: —).

3. Helsinki—Lappeenranta—Savonlinna—Punkaharju—Sortavala—Valamo—Sortavala—Imatra—Viipuri—Helsinki (reitit 4, 9, 12, 11, 10, 4; n. 7 päivää; hinta 2. lk. junassa, 1. lk. laivassa 613: —, 3. lk. junassa, 2. lk. laivassa 382: —).

4. Helsinki—Viipuri—Imatra—Vuoksenniska—Savonlinna—Punkaharju—Savonlinna—Kuopio (Heinäveden kautta) — Savonlinna (Leppävirran kautta) — Helsinki—Turku (reitit 4, 10, 9, 12, 9, 12, 2, 1; n. 6 päivää; hinta 2. lk. junassa, 1. lk. laivassa 802: 50, 3. lk. junassa, 2. lk. laivassa 497: —).

5. Helsinki—Lappeenranta—Savonlinna—Punkaharju—Sortavala—Valamo—Sortavala—Koli—Joensuu—Savonlinna—Imatra—Viipuri—Helsinki—Turku (reitit 4, 9, 12, 11, 8, 12, 11, 10, 4, 1; n. 11 päivää; hinta 2. lk. junassa, 1. lk. laivassa 952: 50, 3. lk. junassa, 2. lk. laivassa 631: —).

6. Helsinki—Lahti—Jyväskylä—Punkaharju—Savonlinna—Vuoksenniska—Imatra—Viipuri—Helsinki—Turku (reitit 4, 6, 12, 9, 10, 4, 1; n. 4 päivää; hinta 2. lk. junassa, 1. lk. laivassa 595: 50, 3. lk. junassa, 2. lk. laivassa 382: —).

7. Helsinki—Lahti—Jyväskylä—Vilppula—Ruovesi—Tampere—Helsinki tai Turku (reitit 4, 6, 12, 2, 3, 2; n. 4 päivää; hinta 2. lk. junassa, 1. lk. laivassa 306: —, 3. lk. junassa, 2. lk. laivassa 214: —).

8. Helsinki—Hämeenlinna—Pälkäne—Kangasala—Tampere—Helsinki tai Turku (reitit 2, 3, 2; n. 3 päivää; hinta 2. lk. junassa, 1. lk. laivassa 148: —, 3. lk. junassa, 2. lk. laivassa 106: —).

9. Oulu—Rovaniemi—Ivalo—Salmijärvi—Kolttakongas—Jäämeri—Trifona—Salmijärvi—Ivalo—Rovaniemi—Oulu (reitit 2, 15; 7 päivää; hinta 2. lk. junassa 745: —, 3. lk. junassa 691: —).

Yllämainittuihin matkakustannuksiin ovat makuupaikkalippujen hinnat sisällytettyt.

Eri reittien yhdistelymahdollisuuksia esittää havainnollisella tavalla takakannella oleva kaaviokartta.

Reitti 1.

HELSINKI—KARJAA (—HANKO)—TURKU.

Rautateitse:

2. 3.	1. 2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	1. 2. 3.	2. 3.
815	1452	1815	—	↙ Helsinki ↘	1255	1800	2248
1018	1626	2018	87	↗ Karjaa ↖	1054	1628	2047
1205	1749	2155	137	→ Hanko →	910	1512	1900
910	1512	1900	—	← „ ←	1205	1749	2155
1036	1636	2034	—	↙ Karjaa ↘	1036	1618	2031
1312	1850	2316	200	↗ Turku ↖	748	1405	1732

Lentokoneessa (290: —, meno ja paluu 510: —):

1600	↙ Helsinki ↘	1400
1700	↗ Turku ↖	1300

Helsinki on Suomen tasavallan pääkaupunki ja samalla maan suurin kaupunki (220.000 asukasta). Se on tasavallan presidentin, valtioneuvoston ja korkeimpien tuomioistuinten olinpaikkana ja siellä kokoontuu Suomen eduskunta. Myöskin maan sivistyselämä keskittyy Helsinkiin, jossa m. m. valtionyliopisto sijaitsee. Kauppa- ja teollisuuskaupunkina Helsinki on Suomen ensimmäisiä.

Ulkoasultaan Helsinki tekee nykyaikaisen vaikutuksen; rakennusten väri on yleensä vaalea, mistä johtuu Helsingille annettu nimitys »Pohjolan valkea kaupunki». Eritäinkin on rakennustaiteellisesti huomattava Senaatintori, jonka ympärillä ja lähistöllä olevat julkiset rakennukset, Valtioneuvoston linna, Nikolainkirkko, Helsingin Yliopisto ja Yliopiston kirjasto, ovat rakennetut 1800-luvun alkupuolella yhtenäiseen uusklassilliseen tyyliin C. L. Engelin suunnittelun mukaisesti. Kaupungin muista rakennuksista ovat huomattavimmat maailmanmaineen saavuttanut, Eliel Saarisen piirtämä Asematalo ja sen vieressä sijaitseva Suomen Kansallisteatteri, Turuntien varrella kohoava mahtava Eduskuntatalo, suomalaisen graniittiarkkitehtuurin suurmoisimpia saavutuksia, ja vanhaan linnatyyliin rakennettu Kansallismuseo sekä kirkkoista goottilaistyylinen Johanneksen kirkko ja kaupungin pohjoisosassa sijaitseva graniitista rakennettu Kallion kirkko. 1920-luvulla Helsingin rakennustoiminta on ollut varsin vilkasta, ja sinä aikana kohonneissa rakennuksissa ilmenee usein pyrkimys uusien tyyli-työnteiden toteuttamiseen.

Kaupungin lukuisista museoista ja taidekokoelmista ovat huomattavimmat Suomen Kansallismuseo, joka sisältää esihistoriallisen, historiallisen ja kansatieteellisen osaston, Ateneumin sekä suomalaista että ulkomaista maalaus- ja kuvanveistotaidetä edustavat kokoelmat sekä Sinebrychhoffin taidekokoelmat.

Helsingin ympäristön nähtävyyksistä ovat huomattavimmat Suomen kansanomaista kulttuuria esittävä *Seuraasaaren* ulkomuseo, kaupungin edustalla seitsemällä saarella sijaitseva *Suomenlinnan* linnoitus historiallisine muistomerkkeineen sekä *Korkeasaaren* eläintarha.

Helsingin läheisyydessä sijaitsee myöskin *Porvoo*, runoilijoiden ja taiteilijoiden kaupunki, jossa m. m. J. L. Runebergin koti on matkailijoiden nähtävänä.

Helsinki—Porvoo rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.
8 ⁵⁰	15 ²⁵	20 ³⁰	—	← Helsinki	8 ⁵⁴	17 ³⁰	21 ³⁵
10 ³¹	16 ⁵⁹	22 ⁰⁸	62	→ Porvoo	7 ²⁰	15 ⁵²	19 ⁵⁸

Helsinki—Porvoo laivassa (s/s »Borgå» ja »J. L. Runeberg»; I lk. 23: —, II lk. 16: —):

s 10 ⁰⁰	↔ 10 ³⁰ , 15 ³⁰	← Helsinki	←	s 22 ³⁰	↔ 10 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
s 13 ⁰⁰	↔ 13 ³⁰ , 19 ⁰⁰	→ Porvoo	→	s 19 ⁰⁰	↔ 6 ³⁰ , 16 ³⁰

Helsingin—Turun rata, n. s. rannikkorata, kulkee vanhojen sivistysseutujen läpi. Karjaan—Turun välillä radan varressa leviävät maanviljelysalueet ovat Etelä-Suomen laajimpia ja viljavimpia.

Turku on Suomen vanhin kaupunki ja entinen pääkaupunki sekä Helsingin jälkeen maan suurin kaupunki (55.000 asukasta). Aina kristinuskon maahantulosta asti Turku on ollut Suomen piispan, sittemmin arkkipiispan asuinpaikkana, ja siellä sijaitsee maan vanhin hovioikeus (per. 1623). Turkuun perustettiin 1640 myöskin Suomen ensimmäinen yliopisto, joka Turun palon jälkeen 1828 siirrettiin Helsinkiin. Yksityisestä aloitteesta on Turkuun perustettu 1919 ruotsalainen yliopisto, Turun Akatemia, sekä 1922 suomalainen yliopisto, Turun Yliopisto. Kaupungin merkitys sivistyskeskuksena on siten edelleenkin melkoinen. Myöskin kaupp- ja teollisuuskaupunkina Turku on huomattava.

Turun mainittavimmat nähtävyydet ovat tuomiokirkko ja linna. Turun tuomiokirkko, n. s. välitystyylin 1200-luvulla rakennettu, on nykyisessä muodossaan vuosisatojen työn tulos; sen viimeinen perusteellinen restaurointi saatiin loppuunsaoritetuksi 1929. Lukuksine sivukappeleineen, hautamonumentteineen ja fresko- ja ikkunamaalauksineen kirkko on Suomen ja pohjoismaiden huomattavimpia historiallisia muistomerkkejä. — Aurajoen suussa sijaitseva Turun linna on vanhin Suomen keskiaikaisista linnoista. Se on perustettu 1200-luvun lopulla ja saanut nykyisen asunsa 1500-luvulla. Linnaan on sijoitettu Turun historiallinen museo.

Karjaa—Hanko rautateitse: aikataulua ks. edeltä.

Hanko on Suomen huomattavimpia satamakaupunkeja sekä kylpypaikkana paljon käytetty.

Helsinki—Hanko laivassa ulompaa avovesireittiä (s/s »Oihonna», »Ilmatar» ja »Arcturus»; I lk. 75: — II lk. 50: —):

s 11 ³⁰	ti 19 ⁰⁰	← Helsinki	←	to 17 ⁰⁰
s 17 ³⁰	k 7 ⁰⁰	→ Hanko	→	to 11 ⁰⁰

Helsinki—Hanko laivassa sisempää saaristoreittiä (s/s »Ahkera» ja »Ilma»; I lk. 45: —, II lk. 30: —):

ti 15 ¹⁵	l 15 ¹⁵	← Helsinki	←	s 23 ³⁰ , p 12 ⁰⁰
k 8 ³⁰ , s 4 ⁰⁰		← Tammisaari	→	s 15 ⁰⁰ , p 3 ³⁰
k 13 ⁰⁰ , s 8 ⁰⁰		→ Hanko	→	s 11 ⁰⁰ , to 17 ⁰⁰

Saaristoreitti käy m. m. kauniin Barönsalmen kautta. Laivat poikkeavat Tammisaarella.

Reitti 2.

HELSINKI—HÄMEENLINNA—TOIJALA (—TURKU)
—TAMPERE—HAAPAMÄKI—SEINÄJOKI—OULU—
KEMI—TORNIO.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
1055	1610	1835	2050	—	← Helsinki	800	1002	1250	1808
1257	1836	2132	2313	108	← Hämeenlinna . . .	552	726	956	1611
1339	1928	2227	2400	147	→ Toijala	506	631	858	1529
1840	2326	—	—	275	→ Turku	—	—	—	1220
905	1618	1900	—	—	← "	1151	1151	1151	1840
1342	1937	2235	002	—	← Toijala	504	626	846	1526
1427	2038	2332	050	187	→ Tampere	420	535	746	1444
1455	—	000	108	—	← "	405	515	—	1420
1726	—	237	328	276	← Viippula	148	238	—	1150
1802	—	316	401	301	→ Haapamäki	113	158	—	1112
2056	—	615	615	—	→ Jyväskylä	2243	2243	—	810
1505	—	2243	2243	—	← "	615	615	—	1406
—	—	1412	1412	—	→ Elisenvaara	1418	1418	—	—
302	—	1418	1418	—	← "	1412	1412	—	202
1822	—	328	418	—	← Haapamäki	054	140	—	1050
1934	—	443	523	346	← Ähtäri	2349	025	—	939
2119	—	635	700	419	→ Seinäjoki	2207	2230	—	750
2210	—	736	—	—	← "	2140	—	—	720
630	—	1552	754	—	→ Oulu	1310	—	—	2315
1123	—	—	—	—	→ Kontiomäki	—	—	—	1750
635	—	1139	—	—	← "	1729	—	—	—
—	—	—	—	—	→ Viipuri	—	—	—	2310
650	—	1618	—	—	→ Oulu	1249	—	—	2252
926	—	1919	859	—	→ Kemi	1018	—	—	2018
1306	—	—	—	—	→ Rovaniemi	520	—	—	1625
520	—	1625	—	—	← "	1306	—	—	—
936	—	1934	—	—	→ Kemi	1006	—	—	2006
1018	—	2025	885	—	→ Tornio	920	—	—	1925
1308	—	—	—	—	→ Kauliranta	632	—	—	1425

Helsingin—Tampereen rata suuntautuu Heisingistä pohjoiseen tiheästi asuttujen seutujen halki.

Riihimäellä kääntyy Viipurin rata itään (ks. reittiä 4).

Hämeenlinnan huomattavimmat nähtävyydet ovat keskiajalla Hämeen maakunnan hallintokeskukseksi perustettu Hämeen linna sekä 2 km asemalta pohjoiseen sijaitseva Aulanko—Karlbergin matkailukeskus hyvinhoidettuine puistoineen ja mainioine näköaloineen.

Hämeenlinna—Pälkäne—Kangasala—Tampere, ks. reittiä 3.

Toijala, haararata Turkuun (aikataulua ks. edeltä).

Tampere on Suomen tyypillisin teollisuuskaupunki, »Suomen Manchester», jonka teollisuuslaitokset saavat käyttövoimansa kaupungin läpi virtaavasta Tammerkoskesta. Suuruudeltaan Tampere on Suomen neljäs kaupunki (48.000 asukasta). Kaupungin huomattavimmat rakennukset ovat Tampereen hiippakunnan tuomiokirkko, Väinö Aaltosen veistoksin koristetun Hämeensillan korvassa sijaitseva Teatteritalo ja C. L. Engelin käsialaa oleva Taidemuseo sekä lukuisat mahtavat tehdasrakennukset. Mustanlahden kallioilla sijaitsevaan Näsilinnaan on sijoitettu Hämeen museo. — Kaupungin länsipuolella, Pyhäjärven rannalla kohoaa kaunis Pyynikin harju näkötorneineen.

Tampere—Ruovesi—Virrat, ks. reittiä 3.

Vilppula, laivayhteys Ruovedelle (ks. reittiä 3).

Haapamäki, Elisenvaaran—Haapamäen poikkirata idästä (ks. reittiä 12).

Ähtäri, autoyhteys Virroille (ks. reittiä 3).

Seinäjoelta pohjoiseen rata käy Pohjanmaan avaroiden lakeuksien ja silmänkantamattomien viljelysalueiden halki, vauraiden kylien ohi ja lukuisten jokien poikki, poikkeaa Pohjanlahden rannalla sijaitsevaan *Kokkolan* kaupunkiin ja jatkuu sitten kauempana rannikosta Ouluun.

Oulu on Pohjois-Suomen suurin kaupunki (19.000 asukasta) sekä ympäristönsä taloudellinen ja sivistyksellinen keskus. Kaupungin pohjoispuolella pauhaa Merikoski, Oulujoen viimeinen mahtava koski ennen joen Pohjanlahteen laskemista; koskessa sijaitsee kaunis Hupisaarten saari-ryhmä puistoinen.

Oulu—Kontiomäki—Joensuu—Sortavala—Viipuri, ks. reittiä 11.

Oulu—Kuusamo, ks. reittiä 14.

Oulusta rata jatkuu pohjoiseen Pohjanlahden rantaa seuraten, lukuisten vuolaiden virtojen yli.

Kemin tärkeä puutavarakaupunki sijaitsee Kemijoen suussa.

Kemi—Rovaniemi, ks. reittiä 15.

Kemin pohjoispuolella mahtavat kaarisillat vievät radan Kemijoen suuhaarojen poikki.

Tornion kaupunki sijaitsee Tornionjoen suussa Suomen ja Ruotsin rajalla. Tornion ja *Haaparannan* välillä oleva yhdysrata liittää Suomen ja Ruotsin rautatiet toisiinsa.

Tornio—Kauliranta—Enontekiö, ks. reittiä 16.

Reitti 3.

HÄMEENLINNA—PÄLKÄNE—KANGASALA—TAMPERE—RUOVESI(—VILPPULA)—VIRRAT—ÄHTÄRI.

Hämeenlinna—Pälkäne (Onkkaala) laivassa (s/s »Tyrvääntö»; I lk. 15: —, II lk. 12: —):

✂ 1305	← Hämeenlinna	✂ 910
✂ 1725	→ Pälkäne (Onkkaala)	✂ 450

Hämeenlinna, ks. reittiä 2.

Hämeenlinnasta laiva kulkee aluksi kapeaa Vanajavettä pitkin *Karlbergin*, *Hattulan* vanhan ja uuden kirkon sekä *Lepaan* puutarhaopiston sivuitse Vanajan selälle ja sen poikki *Sääksmäen* kirkonkylään sekä edelleen *Valkeakosken* kanavan kautta Mallasvedelle, jonka itärannalle, lähellä *Pälkäneen* kirkonkylää olevaan *Onkkaalan* laituriin laivamatka päättyy.

Pälkäne—Kangasala—Tampere autossa kymmenen kertaa päivässä (Pälkäne—Kangasala 8: —, Pälkäne—Tampere 15: —, Kangasala—Tampere 7: —).

Maantie johtaa luonnonihtanan *Vehoniemen* harjun (matkailijamaja, ravintola, näkötorni), *Kaivannon* kanavan ja *Keisariharjun* kautta Roineen ja Längelmäveden välitse *Kangasalan* kirkolle ja sieltä edelleen Tampereelle.

Tampere, ks. reittiä 2.

Tampere—Ruovesi—Virrat laivassa (s/s »Tarjanne» ja »Pohjola»; Tampere—Ruovesi I lk. 40: —, II lk. 30: —, Tampere—Virrat I lk. 60: —, II lk. 45: —):

✕ 1015, / 1500	✕ ← Tampere ← ✕	s 2130, ✕ 1240
✕ 1430, / 1915	✕ ← Ruovesi → ✕	s 1800, ✕ 900
✕ 1930	✕ → Virrat → ✕	s 1300, ✕ 400

Laivareitti kulkee halki luonnonkauniin *Näsijärven* ja edelleen kapeita ja kanavoituja vesiä Ruovedelle, jonka länsirannalla *Ruoveden* kirkonkylä sijaitsee.

Ruovesi—Vilppula laivassa (s/s »*Into*»; I lk. 14: —, II lk. 11: —):

s, m 1200, ti, k, to, p, / 1450	✕ ← Ruovesi ← ✕	s 830, ✕ 800
s, m 1530, ti, k, to, p, / 1825	✕ → Vilppula → ✕	s 500, ✕ 430

Vilppula, ks. reittiä 2.

Ruovedeltä Tampereen—Virtain reitti jatkuu pohjoiseen Tarjannevetä pitkin sekä edelleen kanavan kautta Visuvedelle ja Vaskivedelle, jonka pohjoispäässä *Virtain* kirkonkylä sijaitsee.

Virrat—Ähtäri autossa (30: —):

✕ 715, 1500	km —	✕ ← Virrat ← ✕	✕ 705, 1430
✕ 904, 1635	43	✕ → Ähtäri → ✕	✕ 525, 1245

Ähtäri, ks. reittiä 2.

Reitti 4.

HELSINKI—LAHTI—KOUVOLA (—LAPPEENRANTA)
—VIIPURI.

Rautateitse:

2. 3.	1.2.3.	2. 3.	2. 3.	km			2. 3.	2. 3.	1.2.3.	2. 3.
940	1200	1515	2130	2320	—	✕ ← Helsinki . . . ← ✕	740	838	1140	1846
1255	1421	1832	110	227	130	✕ ← Lahti → ✕	453	503	851	1631
1416	1520	1954	230	334	192	✕ → Kouvola . . . → ✕	336	308	723	1522
2242	2242	—	—	—	—	→ Kuopio . . . →	—	—	—	625
625	625	—	1750	—	—	←	1104	1104	—	2242
—	—	—	1146	—	—	← Kontiomäki . . . ←	1705	1705	—	—
1702	1702	2124	745	745	—	→ Kotka →	2230	2230	545	1300
1300	1300	1616	2230	2230	—	← " ←	745	745	—	1702
1438	1530	2008	300	400	—	✕ ← Kouvola . . . ← ✕	258	235	—	1506
1616	1648	2151	517	559	273	✕ → Simola . . . → ✕	054	031	—	1348
1730	1730	2236	658	658	—	→ Lappeenranta →	2345	2345	—	1205
1618	1649	2154	526	605	—	✕ ← Simola . . . ← ✕	049	026	—	1347
1713	1730	2249	634	700	313	✕ → Viipuri . . . → ✕	2350	2320	—	1305
2246	2246	—	1004	1004	—	→ Imatra . . . →	2052	2052	—	1047
2236	2236	430	1323	1323	—	→ Sortavala . . . →	1730	1730	—	745
—	—	824	1722	1722	—	→ Joensuu . . . →	1324	1324	—	2112
—	—	1048	—	—	—	→ Vuonismaa . . . →	—	—	—	1848
—	—	2217	—	—	—	→ Oulu →	—	—	—	648

Helsingin—Viipurin rata eroaa Helsingin—Tampereen radasta itään *Riihimäen* asemalla.

Lahti on Suomen nuorin kaupunki ja ripeästi kehitty-mässä. Pääasemalta johtaa haararata kaupungin pohjois-puolella sijaitsevaan *Vesijärven* satamaan, josta Päijän-teen laivat lähtevät (ks. reittiä 6). Lahdessa sijaitsee valtion suuri radioasema.

Korian luona rata käy korkeaa siltaa Kymijoen yli.

Kouvola, Savon rata pohjoiseen (ks. reittiä 7), Kotkan rata etelään (ks. reittiä 5).

Simola, lyhyt haararata Lappeenrantaan (ks. reittiä 9).

Viipuri, joka sijaitsee Suomenlahdesta työntyvän Viipurinlahden pohjukassa, on Suomen vanhimpia ja histo-

riallisesti muistorikkaimpia kaupunkeja (52.000 asukasta). Mielenkiintoisimpia nähtävyyksiä ovat 1200-luvun lopulla rakennettu linna, Kauppatorilla sijaitseva, nykyään ravintolaksi sisustettu Pyöreä torni, joka on jäte kaupunkia ympäröineistä vanhoista muureista, Eliel Saarisen piirtämä komea Asematalo sekä kaupungin eteläosassa Pantsarlahden valleilla sijaitseva Taidemuseon tyylikäs rakennus. 1½ km kaupungista pohjoiseen sijaitsee kauneudestaan kuuluisa *Monrepon* puisto huvimajoineen, muistokivineen ja näköalapaikkoineen sekä Papulanlahden takana *Papulan* huvipuisto näkötorneineen ja ravintoloineen.

Reitti 5.

HELSINKI—SUURSAARI—KOTKA—KOUVOLA
(—KOIVISTO—VIIPURI).

Helsinki—Suursaari laivassa (s/s »Södern»; I lk. 100: —, II lk. 70: —):

6/6—27/7 / 1500 / 2300	1/8—15/8 / 1400 / 2200	<div> <div> <div>← Helsinki ←</div> <div>→ Suursaari →</div> </div> </div>	8/6—17/8 m 845 m 100
------------------------------	------------------------------	--	----------------------------

Suursaari kohoo korkeana ja metsän peittämänä keskeltä Suomenlahtea. Saaresta ja sen aurinkoisista hiekkarannoista on muodostunut suosittu kesäviettopaikka. Suomen Matkailijayhdistys ylläpitää siellä ravintolaa aikana 5/6—24/8; asuntoja on saatavina paikkakuntalaisilta.

Suursaari—Kotka laivassa (s/s »Suursaari»; I lk. 30: —, II lk. 25: —, l ja s 35: —):

s 1900, k 1630, / 1030 s 2130, k 1930, / 1230	<div> <div>← Suursaari ←</div> <div>→ Kotka →</div> </div>	m 1100, to 1200, / 2030 m 815, to 915, / 1800
--	--	--

Kymijoen suussa sijaitsevalla *Kotkalla* on kauttaaltaan teollisuuskaupungin leima. Siellä sijaitsee suuria sahailaitoksia, ja puutavaravientipaikkana Kotkan satama on Suomen ensimmäisiä. — 6 km Kotkasta luoteeseen sijaitsee viehättävällä Kymijoen saarella *Langinkosken* ent. keisarillinen kalastusmaja.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.
545	1300	2230	—	<div> <div>← Kotka ←</div> <div>→ Kouvola →</div> </div>	745	1702	2124
703	1423	036	51		550	1535	2010
1140 950	1846 1713	700 634		<div>→ Helsinki →</div> <div>→ Viipuri →</div>	2320 2350	1200 1305	1515 1518

Rata suuntautuu Kotkasta pohjoiseen pitkin Kymijoen laaksoa.

Kouvola, ks. reittejä 4 ja 7.

Suursaari—Koivisto laivassa (s/s »Suursaari»; I lk. 40: —, II lk. 35: —):

m 1100, to 1200 m 2100, to 2000	<div> <div>← Suursaari ←</div> <div>→ Koivisto →</div> </div>	k 1630, l 1030 k 600, l 300
------------------------------------	---	--------------------------------

Reitti käy *Lavansaaren* ja *Seiskarin* sekä yhdellä viikkovuorolla *Tylärsaaren* kautta Suomenlahden itäosassa Koiviston salmen rannalla sijaitsevaan *Koiviston* satamaan.

Rautateitse:

2. 3.	km		2. 3.	2. 3.
2725 2240	— 47	<div> <div>← Koivisto ←</div> <div>→ Viipuri →</div> </div>	1940 1825	026 2312

Rata seuraillee Viipurinlahden rantaa.

Viipuri, ks. reittiä 4.

Reitti 6.

LAHTI—JYVÄSKYLÄ.

Lahden asemalta päästään Vesijärven satamaan joko vuokra-autolla tai rautateitse.

1420	km			
1426	—	4	← Lahti ←	824
			→ Vesijärvi →	815

Vesijärvi—Jyväskylä laivassa (s/s »Suomi» ja »Jyväskylä», sunnuntaisin Vesijärveltä Tehiin ja päinvastoin s/s »Taru» ja Tehistä Jyväskylään ja päinvastoin s/s »Suomi», joten Tehissä on silloin vaihdettava laivaa; I lk. 80: —, II lk. 60: —):

1430	← Vesijärvi ←	300
300	→ Jyväskylä →	1430

Vesijärven satamasta reitti käy aluksi Vesijärven poikki kauniiseen *Vääksyn kanavaan*, joka johtaa kapean kanaksen poikki varsinaiselle *Päijänteelle*, Saimaan jälkeen Suomen suurimmalle sisäjärvelle. Päijänteen luonto on jylhä, rannat yleensä jyrkkiä, korkeita ja kallioisia, luke-mattomien lahtien pirstomia. — Mainittujen laivojen reitti seuraa enimmäkseen länsirantaa; s/s »Jyväskylä» (Vesijärveltä *m, k, p*, Jyväskylästä *ti, to, l*) poikkeaa kuitenkin m. m. itärannalla olevaan *Suopellon* laituriin; länsirannalla s/s »Jyväskylä» käy m. m. vauraassa *Jämsän* kirkonkylässä. — Päijänteen laajin selkä on *Kuhmoisten* ja *Sysmän* (Suopellon) välillä leviävä *Tehi*. Pohjoisosassaan järvi kapenee huomattavasti.

Jyväskylän kaupunki sijaitsee Päijänteen pohjoispäässä Jyväsjärven rannalla, kesäisin kokonaan puistikkojen ja puutarhojen verhoamana. Kaupunki on huomattava var-sinkin ympäristönsä sivistyksellisenä keskuksena.

Jyväskylä—Haapamäki ja Jyväskylä—Elisenvaara, ks. reittiä 12.

Reitti 7.

KOUVOLA—MIKKELI—PIEKSÄMÄKI—KUOPIO —KONTIOMÄKI.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.
2255	1200		← Helsinki ←	700	1846
2350	1305		← Viipuri ←	634	1713
322	1528	—	← Kouvola ←	150	1406
642	1832	113	← Mikkeli →	2250	1113
828	2012	184	→ Pieksämäki →	2047	914
1748	040		→ Haapamäki →	1130	420
420	1130		← " ←	040	1748
1412	202		→ Elisenvaara →	1418	302
302	1418		← " ←	202	1412
848	2030	—	← Pieksämäki ←	2015	846
1104	2242	273	→ Kuopio →	1750	625
1126	—	—	← " ←	1723	—
1705	—	467	→ Kontiomäki →	1146	—
2217	—		→ Oulu →	648	—

Kouvolan—Kontiomäen rata (Savon rata) kääntyy Helsingin—Viipurin radasta pohjoiseen Kouvolaan asemalla (ks. reittiä 4).

Harjun luona rata menee Kymijoen yli ja jatkuu edelleen pohjoiseen vesistöjen varsia seuraillen.

Mikkelin kaupunki sijaitsee kauniilla paikalla Saimaasta työntyvän pitkän ja kapean lahden pohjukassa. Naisvuorelle rakennetusta korkeasta vesisäiliötornista avautuu laaja näköala yli kaupungin ja sen ympäristön. Kaupungin pohjoispuolella on Pikku-Punkaharjuksi nimetty kaunis harranne ja eteläpuolella korkearintainen Kaihunharju.

Mikkeli—Savonlinna, ks. reittiä 8.

Pieksämäki, Savon radan ja Elisenvaaran—Haapamäen radan (ks. reittiä 12) risteysasema.

Kuopion kaupunki sijaitsee Kallaveteen työntyvällä kauniilla niemellä *Puijon* mäen juurella. Se on ympäröivän Savon maakunnan sekä henkisen että talouselämän keskus (22.000 asukasta). Rakennuksista ovat mainittavimmat harmaasta kivistä rakennettu kirkko (ent. tuomiokirkko), linnamainen museotalo, johon on sijoitettu kirjasto sekä luonnontieteellisen ja historiallis-kansatieteellisen osaston sisältävä museo, Suomen Pankin rakennus, komea Kaupungintalo sekä kaunis lääninhallituksen rakennus. Kaupungin eteläosasta pistää Kallaveteen pitkä ja kapea Väinölänniemi kauniine puistoineen. — Kuopion lähimmän ympäristön kuuluisin paikka on kaupungin luoteispuolella kohoava *Puijon* mäki, jolle rakennetusta näkötorvista avautuva suurenmoinen näköala on Suomen kauneimpia.

Kuopio—Savonlinna, ks. reittiä 9.

Kuopio—Joensuu, ks. reittiä 13.

Kuopiosta rautatie jatkuu pohjoiseen 4 km:n pituista Kallaveden salmen poikki rakennettua ratapengertä pitkin ja edelleen vesistöjen varsia pieneen *Iisalmen* kaupunkiin sekä sieltä laajojen metsäseutujen halki Oulujärven itäpäässä sijaitsevaan *Kajaaniin*, jonka huomattavimpana nähtävyytenä ovat Ämmäkosken saarella sijaitsevat 1600-luvulla rakennetun Kajaanin linnan rauniot.

Savon rata päättyy Nurmeksen—Oulun radalla olevalle *Kontiomäen* asemalle (ks. reittiä 11).

Savonlinna—Elisenvaara ja Savonlinna—Haapamäki, ks. reittiä 12.

Savonlinna—Vuoksenniska—Lappeenranta ja Savonlinna—Kuopio, ks. reittiä 9.

Savonlinna—Joensuu laivassa (s/s »Orivesi I» ja »Orivesi II»; I lk. 95: —, II lk. 75: —):

1300	← Savonlinna	←	800
800	→ Joensuu	→	1345

Savonlinnasta lähdettyään laivat kulkevat Olavinlinnan vieritse ja rautatiesillan alitse Haapavedelle ja sieltä edelleen laajalle Haukivedelle. Oravin kanavasta alkaen reitti muuttuu varsin kapeaksi ja mutkaiseksi laajetakseen *Vuokalan* ohi mentyä suureksi Orivedeksi. Sieltä matka jatkuu kapeita ja matalia, lukuisten reimarien viitoittamia vesiä aavalle Pyhäselälle, jonka pohjoisosasta kapea väylä johtaa Pielisjoen suussa sijaitsevaan *Joensuun* kaupunkiin.

Joensuu—Viipuri ja Joensuu—Koli—Nurmes—Oulu, ks. reittiä 11.

Reitti 9.

LAPPEENRANTA—VUOKSENNISKA—SAVONLINNA—KUOPIO.

Lappeenranta—Vuoksenniska—Savonlinna laivassa (s/s »Savonlinna» ja »Imatra II»; Lappeenranta—Vuoksenniska II lk. 15: —, Lappeenranta—Savonlinna I lk. 95—75: —, II lk. 55: —, Vuoksenniska—Savonlinna I lk. 90—70: —, II lk. 50: —):

× 1300	← Lappeenranta	←	× 700
× 1530	→ Vuoksenniska	→	× 430
1545	← "	←	2330
800	→ Savonlinna	→	1300

Lappeenrannan kaupunki sijaitsee Saimaan etelärannalla, Salpausselän rinteellä ja on Saimaan laivaliikenteen eteläisenä päätekohtana. Rautatieverkon yhteydessä kaupunki on Helsingin—Viipurin radalla olevalle *Simolan* asemalle johtavan lyhyen haararadan kautta (ks. reittiä 4). *Lappeenrannassa* on kylpylaitos.

Laivat suuntaavat aluksi kulkunsa Saimaan etelärannikkoa seuraten, sivuuttavat Saimaan kanavan suun *Lauritsalan* kohdalla ja saapuvat sitten väljemmille vesille, *Suur-Saimaan* ulapalle, jossa ei paikoitellen taivaanrannalta maata näy, sekä poikkeavat *Vuoksenniskan* satamaan samannimisen aseman luo, josta on rautatie- ja autoyhteys *Imatralle* (ks. reittiä 10).

Vuoksenniskalta laivat jatkavat matkaansa pohjoiseen *Ruokolahden* kirkonkylään sekä edelleen kapeita vesiä pitkin Suur-Saimaalle. *Puumalansalmessa* Vuoksenniskan—Savonlinnan reitti yhtyy Mikkelin—Savonlinnan reittiin (ks. reittiä 8). Salmen läpi kuljettuaan laivat kiertelevät sangen kapeita vesiä pohjoiseen *Sulkavan* kirkonkylään, jossa ne yöpyvät muutamaksi tunniksi. Sulkavalta matka jatkuu saaririkkaiden Tuohiveden ja Pihlajaveden kautta *Savonlinna*an (ks. reittiä 8).

Savonlinnan—Kuopion välillä on kaksi laivareittiä, joista toinen käy *Heinäveden*, toinen *Leppävirran* kautta. Molemmat reitit kuuluvat Suomen sisävesireittien kau-neimpiin.

Savonlinna—Heinävesi—Kuopio laivassa (s/s »Heinävesi I» ja »Heinävesi II»; I lk. 85—70: —, II lk. 55: —):

1315 800	← Savonlinna ← → Kuopio →	800 1400
-------------	--	-------------

Savonlinnasta lähdettyään Heinäveden reitin laivat seuraavat Joensuuhun menevien laivojen reittiä Oravin kanavaan asti (ks. reittiä 8), josta ne kääntyvät pohjoiseen lukemattomien saarien lomitse usein joentapaisiksi kaventu-neita ja kanavoituja vesiä pitkin. Kermajärven etelärannalla olevassa *Heinäveden* kirkonkylässä laivat yöpyvät. Heinävedeltä matka jatkuu Karvion kanavan, Varisjärven, Suvasveden ja Vehmersalmen kautta suurelle Kallavedelle, jonka poikki kuljettuaan laivat laskevat *Kuopion* satamaan (ks. reittiä 7).

Savonlinna—Leppävirta—Kuopio laivassa (s/s »Leppävirta I» ja »Leppävirta II»; I lk. 85—70: —, II lk. 55: —):

1310 800	← Savonlinna ← → Kuopio →	800 1350
-------------	--	-------------

Leppävirran reitin laivat suuntaavat matkansa Savonlinnasta aluksi Joensuuhun menevien laivojen reittiä Haukivedelle (ks. reittiä 8), jossa ne seuraavat *Rantasalmen* puoleista rantaa ja poikkeavat m. m. *Varkauden* kauppaan, sekä edelleen Taipaleen kanavan kautta Unnukavedelle, jonka pohjoispuolella sijaitsevassa *Leppävirran* kirkonkylässä laivat yöpyvät. Leppävirralta matka jatkuu Konnuksen kanavaan, joka on reitin kauneimpia paikkoja, sekä edelleen Koirusveden kautta Kallavedelle, jonka poikki kuljettuaan laivat laskevat *Kuopion* satamaan (ks. reittiä 7).

Reitti 10.

VIIPURI—IMATRA—VUOKSENNISKA.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
23 ²⁰	—	—	—	—	—	*	←Helsinki . . . ←	—	—	18 ⁴⁶	—	7 ⁴⁰	
747	1036	1320	1524	2032	—		←Viipuri . . . ←	842	1030	1248	1854	2303	
858	1144	1427	1631	2139	40		→Antrea . . . →	734	924	1144	1744	2156	
—	935	—	1428	1930			←Elisenvaara . . ←	—	11 ³⁷	13 ⁵⁶	—	—	
913	1210	1435	1643	2151	—		←Antrea . . . ←	725	912	1138	1733	2145	
1004	1300	1525	1738	2246	72		→Imatra . . . →	634	813	1047	1642	2052	
1014	1305	1527	1741	2251	—		← " . . . ←	1605	803	1042	1630	2040	
1025	1316	1538	1753	2303	79		→Vuoksenniska→	1555	752	1032	1620	2030	

Imatran asema sijaitsee 1 km itään *Imatran* maailmankuulusta koskesta. Asemalta vie tie länteen ensin 85 m leveään voimalaitoskanavan yli ja sitten rautaista kaarisiltaa pitkin aivan kosken yläpuolelta sen länsirannalle. Siellä sijaitsevaa Valtionhotellia ympäröivästä puistosta kosken suurenmoiset nähtävyydet esiintyvät parhaiten katsojalle. — 3 km alempana virtaava *Vallinkoski* on sekin huomiota ansaitseva. — *Imatraan* on vv. 1925—29 rakennettu valtava voimalaitos, joka varustaa sähkövoimalla koko Etelä-Suomen.

Imatralta rautatie jatkuu vielä 7 km pohjoiseen *Saimaan* rannalla sijaitsevalle *Vuoksenniskalle*.

Vuoksenniska—*Savonlinna* ja *Vuoksenniska*—*Lappeen* ranta, ks. reittiä 9.

Reitti 11.

VIIPURI—ELISENVAARA—SORTAVALA—VALAMO
—JOENSUU—KOLI—KONTIOMÄKI—VAALA—
MUHOS—OULU.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
23 ²⁰	—	12 ⁰⁰	15 ¹⁵		← Helsinki . . . ←	—	18 ⁴⁵	—	7 ⁴⁰
828	1036	1740	2310	—	← Viipuri . . . ←	635	1248	1740	2233
922	1144	1844	018	40	→ Antrea . . . →	524	1144	1631	2141
8 ¹³	10 ⁴⁷	16 ⁴²	2250		← Imatra . . . ←	658	1300	1738	2248
934	1154	1850	028	—	← Antrea . . . ←	513	1131	1628	2129
1137	1356	2047	229	113	→ Elisenvaara →	309	935	1428	1930
—	16 ³⁷	—	5 ¹⁷		→ Savonlinna →	23 ⁴⁰	6 ¹⁴	11 ⁵⁷	—
—	—	15 ⁰⁵	23 ⁴⁰		← " ←	5 ¹⁷	—	—	—
—	0 ⁴⁰	—	17 ⁴⁸		→ Haapamäki →	1130	—	4 ²⁰	—
—	—	—	1130		← " ←	1748	—	—	—
1152	—	2059	254	—	← Elisenvaara ←	242	918	—	1915
1323	—	2236	430	178	→ Sortavala . →	101	745	—	1730
1339	—	—	445	—	← " ←	046	—	—	1709
1722	—	—	824	311	→ Joensuu . . →	2112	—	—	1324
1745	—	—	844	—	← " ←	2055	—	—	—
2025	—	—	1048	392	← Vuonislampi →	1848	—	—	—
—	2. 3.	—	1713	580	→ Kontiomäki →	1220	2. 3.	—	—
—	—	—	23 ⁰⁵		→ Kuopio . . . →	520	—	—	—
—	1139	—	1750	—	← Kontiomäki ←	1123	1729	2. 3.	—
—	1346	3.	1957	654	← Vaala →	927	1535	1942	—
—	1510	1552	2122	710	← Muhos . . . →	748	1401	1745	—
—	1605	1740	2217	746	→ Oulu →	648	1304	1625	—
—	20 ²⁵	—	—		→ Tornio . . . →	—	9 ²⁰	—	—
—	—	—	18 ⁰⁸		→ Helsinki . . . →	1055	—	20 ⁵⁰	—

Antrea, Imatralle ja Vuoksenniskalle vievä rata eroaa (ks. reittiä 10).

Elisenvaara, Elisenvaaran—Haapamäen rata eroaa (ks. reittiä 12).

Sortavalan kaupunki sijaitsee saariston suojaaman Laatokan lahden rannalla. Kaupungin länsipuolella sijaitsee kaunis Vakkosalmen puisto, jonka laidassa kohoavasta Kuha-vuoren näkötorjasta on laaja näköala Laatokan saaristoon.

Sortavala—Valamo laivassa (20/6 asti s/s »Sergij», 21/6 alkaen s/s »Valamon Luostari»; meno ja paluu yhteensä 30: —):

1/6—20/6		1/6—20/6
m, to, / 1430	← Sortavala ←	s 1830, to, / 1230
m, to, / 1700	→ Valamo →	s 1600, to, / 1000

21/6—10/8		21/6—10/8
s 900, 1930, / 1430	← Sortavala ←	s 1815, / 1215, / 2115
s 1115, 2145, / 1645	→ Valamo . →	s 1600, / 1000, / 1900

11/8—31/8		11/8—31/8
s 900, m 600, / 1430	← Sortavala . . ←	s 815, 1815, / 1215
s 1115, m 815, / 1645	→ Valamo . . . →	s 600, 1600, / 1000

Sortavala—Valamo laivassa (s/s »Otava»; meno ja paluu yhteensä I lk. 40: —, II lk. 30: —):

$\frac{15}{6}-\frac{31}{8}$		$\frac{15}{6}-\frac{31}{8}$
S 900	← Sortavala ←	S 1800
S 1100	→ Valamo →	S 1600

Valamon saariryhmä sijaitsee *Laatokan*, Euroopan suurimman sisäjärven pohjoisosassa; siihen kuuluu kaikkiaan 40 suurempaa ja pienempää saarta. Pääsaaren suurin pituus on 9 km ja leveys 7 km. Rannat kohoavat yleensä jyrkkinä vedestä, maasto on vuorista ja metsän peittämää.

Pääsaarella sijaitsee kuuluisa *Valamon luostari*, jonka perustamisvuodeksi mainitaan 992. Loistoaikansa sillä oli 1800-luvun lopulla, sen maine levisi yli koko kreikkalais-katolisen maailman ja sinne vaelsi suuria pyhiinvaeltajajoukkoja. Pääluostarin huomattavin nähtävyys on Kirkastuskirkko, johon kuuluu kaksi päällekkäin olevaa kirkkorakennusta ja jonka 70 m:n korkuisesta tornista avautuu näköala Laatokalle. Paitsi pääluostarin kirkkoja Valamossa on joukko pienempiä pyhäkköjä, n. s. »skiittoja». Luostarin takana sijaitsee vanha hautausmaa, jonne m. m. luostarin johtajat ovat haudattuina ja jossa näytetään myöskin Ruotsin kuninkaan Maunu Eerikinpojan hautaa. — Pääluostarin viereen on matkailijoita ja pyhiinvaeltajia varten rakennettu hotelli.

Sortavalasta rautatie jatkuu pohjoiseen harvaanasuttujen Karjalan maiden halki.

Joensuu, ks. reittiä 8.

Joensuu—Savonlinna, ks. reittiä 8.

Joensuu—Kuopio, ks. reittiä 13.

Joensuu—Koli—Lieksa—Nurmes laivassa (s/s »Lieksa»; *Joensuu—Koli* I lk. 50—60: —, II lk. 35: —):

$m\ 1100, p\ 1000$	← <i>Joensuu</i> ←	$s\ 2200, to\ 1830$
$m\ 2100, p\ 2000$	→ <i>Koli</i> →	$s\ 1330, to\ 930$
$ti\ 700, l\ 730$	← ←	$s\ 1315, k\ 1800$
$ti\ 830, l\ 900$	→ <i>Lieksa</i> →	$s\ 1200, k\ 1600$
$ti\ 900$	← ←	$k\ 1530$
$ti\ 1600$	→ <i>Nurmes</i> →	$k\ 900$

Laiva kulkee kapeaa, kanavoitua Pielisjokea Pielisjärvelle, jonka länsirannalla olevaan *Kolin* laituriin se poikkeaa jatkaen sitten matkaansa itärannalla sijaitseville *Lieksan* ja *Nurmeksen* asemille.

Rautatie jatkuu Joensuusta pohjoiseen Pielisjoen vartta ja sen jälkeen Pielisjärven itärantaa seuraten.

Vuonilahden asemalta välittää m/s »Ukko-Koli» liikennettä Pielisjärven yli Kolille (15: —). »Ukko-Koli» on Vuonilahdessa vastassa junia 10.48, 18.48 ja 20.25.

Pielisjärvi on Suomen suurimpia järviä, jossa ennenkaikkea vetää huomion puoleensa länsirannan jylhä kukkulajono. Kukkuloista korkein on *Kolivaara*, jonka korkein huippu *Ukko-Koli* kohoaa 348 m yli merenpinnan ja 254 m yli Pielisjärven pinnan. Kauniin luontonsa ja suurenmoisten näköalojensa takia Koli on Suomen ensimmäisiä matkailupaikkoja. Matkailijoiden majoituksen on järjestänyt Suomen Matkailijayhdistys, jonka 1930 valmistunut, nykyaikaisesti varustettu »ylämaja» sijaitsee aivan lähellä *Ukko-Kolin* huippua.

Vuonilahdesta rautatie jatkuu edelleen Pielisjärven rantaa seuraten *Lieksan* ja *Nurmeksen* kautta sekä Nurmeksesta lähtien harvaanasuttujen, yksinäisten metsäseutujen halki.

Jonkin matkaa *Vuokatin* aseman eteläpuolella kohoaa jylhä Vuokatti-niminen vaara (351 m), joka näköalapaikana on huomattava ja lähinnä Koliin verrattava.

Kontiomäki, Savon rata liittyy etelästä (ks. reittiä 7).

Rautatie jatkuu länteen suuren *Oulujärven* pohjoispuolitse.

Vaala sijaitsee Oulujärven länsipäässä *Oulujoen* lähtökohdassa; Suomen Matkailijayhdistyksen Oulujoelle järjestämän *koskivene liikenteen* alkukohta.

Vaala—Muhos koskiveneessä (115: —):

		$\frac{10}{6} - \frac{31}{8}$
Vaala	→	830
Muhos	←	1430

Kohta Vaalasta lähdettyään koskiveneet joutuvat kiitämään ensimmäiseen suureen koskeen, *Niskakoskeen*, joka on Oulujoen komeimpia. Sen jälkeen seuraa suvantoja ja pienempiä koskia, joissa veneen vauhtia lisätään ulkolaitamoottorilla. *Koskisaarella* siirrytään suureen moottoriveneeseen, joka vie matkustajat tyynempiä vesiä pitkin *Merilään*. Siellä astutaan jälleen koskiveneeseen, ja koskimatkan mielenkiintoisin vaihe, *Pyhäkosken* lasku, alkaa. Pyhäkoski on Suomen voimakkain koski, jossa korkeat vaahtopäät heittelevät venettä. Sen rannat ovat korkeita ja jyrkkiä, ja metsä ulottuu usein vedenrajaan asti. Pyhäkosken alla olevaan *Muhoksen* kirkonkylään koskimatka päättyy.

Muhoksesta matka jatkuu rautateitse Ouluun.

Oulu, ks. reittiä 2.

Reitti 12.

ELISENVAARA—PUNKAHARJU—SAVONLINNA—
PIEKSÄMÄKI—JYVÄSKYLÄ—HAAPAMÄKI.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
23 ¹⁰	—	—	10 ³⁶		← Viipuri ←	17 ⁴⁰	6 ³⁵	12 ⁴⁸	—
7 ⁰¹	—	—	10 ⁴⁰		← Sortavala ←	19 ⁰¹	4 ³⁰	13 ²³	—
302	454	—	1418	—	← Elisenvaara →	1412	202	915	—
434	646	958	1552	54	← Punkaharju . . . →	1241	027	714	1630
517	742	1134	1637	81	→ Savonlinna . . . →	1157	2340	614	1505
538	—	—	1652	—	← " ←	1143	2320	—	—
825	—	—	1938	187	→ Pieksämäki . . . →	910	2035	—	—
17 ⁰⁴	—	—	22 ⁴²		→ Kuopio →	6 ²⁵	17 ⁵⁰	—	—
6 ²⁵	—	—	17 ⁵⁰		← " ←	17 ⁰⁴	22 ⁴²	—	—
14 ⁰⁶	—	—	15 ⁰⁰		→ Kouvola →	3 ²²	15 ²⁸	—	—
3 ²²	—	—	15 ²⁸		← " ←	14 ⁰⁶	15 ⁰⁰	—	—
930	—	—	2030	—	← Pieksämäki →	822	1910	—	—
1229	—	—	2223	267	→ Jyväskylä →	630	1615	—	—
1505	—	810	2243	—	← " ←	615	1406	2056	—
1748	—	1048	040	345	→ Haapamäki . . . →	420	1130	1827	—
—	—	18 ⁰⁸	8 ⁰⁰		→ Helsinki →	20 ⁵⁰	—	10 ⁵⁵	—
10 ¹⁸	—	—	20 ²⁵		→ Tornio →	9 ²⁰	19 ²⁵	—	—

Särkisalmessa rata käy kauniin Simpelejärven yli.

Punkasalmella rata menee kääntösiltaa pitkin Punkasalmen yli ja sitten pitkin Punkaharjua; molemmin puolin avautuu ihana näköala saaririkkaalle Saimaalle.

Punkaharju on 7 km:n pituinen vierikiviharju tai oikeastaan saari, jonka kaunis luonto ja ihanat näköalat ovat tehneet siitä yhden Suomen kuuluisimpia matkailupaikkoja. Punkaharjun kaunein näköala avautuu Laukanlahden ja Valkiajärven välissä kohoavalta n. s. Runebergin

kummulta, jolla tarinan mukaan J. L. Runeberg on kirjoittanut tunnetun runonsa »Heinäkuun viides päivä». Punkaharjun metsät, jotka kuuluvat valtiolle, ovat hyvin hoidetut, joten kävelyn suuntaaminen maantiestä syrjäänkin ei tuota vaikeuksia.

Punkaharju—Savonlinna laivassa (s/s »Punkaharju II»; I lk. 20: —, II lk. 15: —):

$\frac{19}{6}-\frac{17}{8}$ 1900 2100	$\frac{1}{6}-\frac{31}{8}$ 530 800	← Punkaharju . . ← → Savonlinna . . →	$\frac{1}{6}-\frac{31}{8}$ 1500 1300	$\frac{19}{6}-\frac{17}{8}$ 2330 2130
---	--	--	--	---

Reitti käy lukuisten saarien lomitse, kapeita vesiä pitkin.

Punkaharjulta rautatie jatkuu rautasiltaa pitkin Tuunaansalmen yli.

Ennen Savonlinnaan tuloa rata käy Kyrönsalmen 168 m:n pituisen sillan yli, jolta avautuu kaunis näköala kaupunkiin ja Olavinlinnaan päin.

Savonlinna, ks. reittiä 8.

Savonlinna—Mikkeli ja Savonlinna—Joensuu, ks. reittiä 8.

Savonlinna—Vuoksenniska—Lappeenranta ja Savonlinna—Kuopio, ks. reittiä 9.

Pieksämäki, Elisenvaaran—Haapamäen ja Kouvolan—Kontiomäen radan (ks. reittiä 7) risteysasema.

Rataosa Pieksämäki—Jyväskylä on Suomen mielenkiintoisimpia. Metsolahden aseman länsipuolella rata menee 1.223 m:n pituisen *Pönttövuoren tunnelin* läpi, joka on Suomen rautateiden pisin tunneli, sekä sen jälkeen syvän *Leppälahden leikkauksen* kautta, joka on laatuaan suurin pohjoismaissa. Edelleen rata käy vaikeasti rakennettavissa ollutta 1.640 m:n pituista pengertä Leppäveden yli.

Jyväskylä, ks. reittiä 6.

Jyväskylä—Lahti, ks. reittiä 6.

Vesangan aseman luona rata menee 350 m:n pituisen *Möykynmäen tunnelin* läpi sekä edelleen useita järviä sivuten Haapamäelle.

Haapamäki—Helsinki ja Haapamäki—Tornio, ks. reittiä 2.

Reitti 13.

JOENSUU—TOIVALA—KUOPIO.

Joensuu—Toivala autossa (50: —):

1130, 1800 1630, 2240	km — 135	← Joensuu . . . ← → Toivala . . . →	1700, 1600 1155, 1200
--------------------------	----------------	--	--------------------------

Joensuu, ks. reittejä 8 ja 11.

Autot kulkevat aluksi Joensuun—Outokummun radan vartta seuraten Kuorinkajärven ja Viinijärven välitse Kuusjärven kirkonkylään. Sieltä matka jatkuu suuren Juojärven pohjoispäässä sijaitsevaan Tuusniemen kirkonkylään ja Riistavedelle sekä Jännevirran salmen poikki Toivalaan, joka sijaitsee 14 km Kuopion kaupungin pohjoispuolella.

Toivala—Kuopio rautateitse:

2. 3.	2. 3.	km	← Toivala ← → Kuopio →	2. 3.
1656	2242	—		1154
1723	2305	14		1126

Kuopio, ks. reittiä 7.

Reitti 14.

OULU—KUUSAMO—ROVANIEMI.

Oulu—Kuusamo postiautossa (90: —):

↗ 900	km —	↖ ← Oulu ↖	s, ti, k, to, p, / 1600
↘ 1900	241	↗ → Kuusamo . . . →	s, ti, k, to, p, / 600

Oulu, ks. reittiä 2.

Autolinja käy laajojen salomaiden halki *Kiimingin*, *Pudasjärven* ja *Taivalkosken* kautta lähelle Venäjän rajaa *Kuusamoon*, joka on tunnettu lukuisista vaaroistaan ja erämaanjärvistään. Kuusamon huomattavin nähtävyys on 60 km:n päässä kirkonkylästä koilliseen sijaitseva 23 km:n pituinen, vuonomaisen kapea ja jyrkkärantainen, jylhä *Paanajärvi*, jonka itäpää ulottuu aina rajaan asti.

Kuusamo—Paanajärvi postiautossa (30: —):

ti, to, / 1200	km —	↖ ← Kuusamo . . . ↖	ti, to, / 1815
ti, to, / 1415	60	↗ → Paanajärvi . . . →	ti, to, / 1600

Kuusamo—Rovaniemi autossa (90: —):

700, s, ti, k, to, p, / 600	km —	↖ ← Kuusamo . . . ↖	2000, ↗ 2215
1230, s, ti, k, to, p, / 1345	190	↗ → Rovaniemi . . . →	1400, ↘ 1430

Tie johtaa Kitkajärven poikki Mourusalnessa sekä edelleen *Posion* kautta Kemijoen mutkassa olevaan *Autin* kylään ja sieltä Kemijoen vartta seuraten *Rovaniemelle* (ks. reittiä 15).

Reitti 15.

KEMI—ROVANIEMI—IVALO—SALMIJÄRVI— KOLTTAKÖNGÄS—PETSAMO.

Lappiin matkustamista varten vaaditaan henkilötodistus (maksuton), joka jokaisen matkustajan on hankittava paikkakuntansa nimismieheltä tai poliisilaitokselta.

Kemi—Rovaniemi rautateitse:

2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.
— 510	1055 920	—	↖ ← Helsinki ↖ ↖ ← Tornio ↖	800 1018	1808 2025
545 948	1020 1306	114	↖ ← Kemi ↖ ↗ → Rovaniemi →	845 520	1924 1625

Rovaniemen junat lähtevät *Kemistä* (ks. reittiä 2). Rovaniemen rata eroaa Tornion radasta *Laurilan* asemalla ja suuntautuu pohjoiseen Kemijoen vartta seuraten.

Rovaniemen kauppala sijaitsee Kemijoen ja sen pohjoisesta tulevan lisäjoen Ounasjoen yhtymäkohdassa, 4 km napapiirin eteläpuolella. Kauppala on ripeästi edistymässä ja muodostaa koko Lapin liikenteen keskuksen, »Lapin pääkaupungin», josta maantiet haarautuvat eri suunnille. Rovaniemeä vastapäätä Kemijoen toisella rannalla kohoaa Ounasvaara (216 m), jonne juhannuksen aikaan näkyy keskiyön aurinko.

Rovaniemi—Petsamo postiautossa (Rovaniemi—Ivalo 145: —, Rovaniemi—Salmijärvi 225: —, Rovaniemi—Trifona 255: —):

	km			
1400	—	← Rovaniemi	←	1515
2400	298	→ Ivalo	→	530
1000	—	← ”	←	1730
1530	453	← Salmijärvi	→	1215
1830	524	→ Trifona	→	900

Rovaniemi—Petsamo yksityisessä henkilöautossa (Rovaniemi—Ivalo 150: —, Rovaniemi—Salmijärvi 225: —, Rovaniemi—Trifona 260: —):

	km			
1400	—	← Rovaniemi	←	2300
2200	298	→ Ivalo	→	1500
830	—	← ”	←	1430
1400	453	← Salmijärvi	→	930
1615	524	→ Trifona	→	730

Rovaniemeltä lähdettäessä mennään ensin Ounaskosken yhdistettyä maantie- ja rautatiesiltaa pitkin Kemijoen vasemmalle rannalle ja sieltä Suutarinkorvan siltaa pitkin jälleen joen oikealle rannalle, josta tie jatkuu pohjoiseen karujen ja harvaanasuttujen seutujen halki *Sodankylään* ja sieltä edelleen erämaataipaleita Kitisen vartta seurailleen. *Vuotson* lappalaishämeen ohitse mentyä maisemat muuttuvat jylhemmiksi. *Kaunisjärven* tunturilta, jonka poikki maantie johtaa, avautuu laaja näköala yli tyypillisten tunturimaisemien; sen pohjoispuolella vedet virtaavat Jäämerelle päin. *Törmäsen* kylän kohdalla saavutaan Inarinjärven laskevan Ivalojoen laaksoon.

Ivalon kylä sijaitsee Ivalojoen rannalla Petsamon ja Inarin maanteiden haarautumiskohdassa. Sikäläiset Suomen Matkailijayhdistyksen majat ovat Petsamon matkailijain yöpymispaikkana.

Ivalosta Petsamon tie jatkuu koilliseen Inarinjärven rantojen läheisyydessä.

Virtaniemi sijaitsee Patsjoen rannalla, lähellä sitä kohtaa, jossa joki saa alkunsa Inarinjärvestä; Suomen Matkailijayhdistyksen maja; tilaisuus urheilukalastukseen.

Maantie jatkuu edelleen Patsjoen vartta seuraten *Salmijärvelle*.

Salmijärvi—Kolttaköngäs postimoottoriveneessä (50: —):

↗ 1600	↖ ← Salmijärvi	↖	↗ 1200
↗ 1930	→ Kolttaköngäs	→	↗ 800

Reitti käy Patsjokea pitkin pohjoiseen. Salmijärveltä tullaan ensin Kontiojärvelle, josta kaksiahaarainen Saarikoski johtaa 9 km:n pituiseen kauniiseen, tunturien ympäröimään Töllevijärveen. Saarikosken samoin kuin Töllevijärven pohjoispäästä alkavan komean Jäniskosken ohi moottorivene vedetään kosken sivuun rakennettua rullarataa pitkin. Jäniskosken alta matkaa jatketaan vuolasta virtaa alas Patsjoen viimeiselle mahtavalle koskelle, *Kolttaköngäälle*, jonka niskassa lasketaan maihin. Sieltä on 1 km:n kävelymatka Kolttaköngään lappalaishämeen, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja. — Kolttaköngään kylää nimitetään myöskin Boris-Glebiksi siellä sijaitsevan,

v:n 800 tienoilla murhattujen Boris ja Gleb nimisten kristittyjen ruhtinaiden muistoksi pyhän Trifonin 1500-luvulla rakentaman vanhan kirkon mukaan, jonka vieressä myöhemmin rakennettu uusi kirkko sijaitsee.

Salmijärveltä Kolttaköngäälle päästään myöskin matkustamalla ensin autossa *Kuivalahteen* ja sieltä edelleen moottoriveneessä Kolttaköngäälle (Salmijärvi—Kuivalahti 10: —, Kuivalahti—Kolttaköngäs 25: —):

1400	← Salmijärvi	←	930
1415	→ Kuivalahti	→	915
1500	← "	←	900
1630	→ Kolttaköngäs	→	700

Kolttaköngäältä matkaa voidaan jatkaa edelleen Patsjoen suussa Bök-vuonon rannalla sijaitsevaan norjalaiseen *Kirkkoniemen* (Kirkenesin) kaupunkiin joko moottoriveneessä (25: —) tai siten, että Kolttaköngäältä matkustetaan moottoriveneessä *Jokiniemeen* (Elvenesin; 10: —) ja sieltä kaksi kertaa päivässä kulkevassa linja-autossa tai kahdesti viikossa m/s »Juho Vesaisessa» *Kirkkoniemeen* (»Juho Vesaisen» kulkuvuoroja ks. alemmaa).

Kirkkoniemi on norjalaisen rannikkopostihöyrylaivaliikenteen päätekohta, joten sieltä on tilaisuus jatkaa matkaa Norjan rannikkoa pitkin etelään *Narvikiin* ja sieltä rautateitse Suomeen.

Kirkkoniemestä »Hurtigrutenin» laivoissa

a) s 23.00, m, k 20.00; laivanmuutto k, to, l aamulla *Lødingenissä*, josta lähtö k, l 8.30, to 9.00; saap. *Narvikiin* k 14.00, to 20.00, l 13.30.

b) ti 23.00, to 20.00, l 15.00; saap. *Svolværiin* s, ti, p 15.00; *Svolværistä* toisella laivalla m, k 1.30, l 2.00; saap. *Narvikiin* m 14.15, k 14.00, l 13.30 (*Kirkkoniemi—Lødingen—Narvik* I lk. (hyttipaikka) Nkr. 82: 50, III lk. Nkr. 30: 15, *Kirkkoniemi—Svolvær—Narvik* I lk. (hyttipaikka) Nkr. 91: 80, III lk. Nkr. 34: 50). *Narvikista* junassa 18.30, saap. *Bodeniin* 7.11 (makuuvaunuja), *Bodeniin* junassa 9.38, saap. *Haaparantaan* 14.05, *Haaparannasta* junassa 14.20, saap. *Tornioon* 15.30 (*Narvik—Vassijaure* II lk. Nkr. 3: 90, III lk. Nkr. 2: 60, *Vassijaure—Tornio* II lk. Rkr. 30: 75, III lk. Rkr. 20: 50, makuupaikka II lk Rkr. 10: —, III lk. Rkr. 5: —).

Salmijärveltä postiautot jatkavat matkaansa itäiseen suuntaan tunturimaisemien halki *Petsamonjoen* laaksoon, jossa kasvillisuus muuttuu rehevämmäksi.

Yläluostarilla, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja, on tilaisuus urheilukalastukseen. Majalta kääntyy tie kreikkalais-katoliseen luostariin, jonka komea kirkko pyhäinjäännöksineen on näkemisen arvoinen.

Alaluostarin kylä on *Petsamon* alueen hallinnollinen keskus, sitä seuraa *Näsykän* talonpoikaishäädä ja sen jälkeen *Parkkinan* kylä, joka sijaitsee 15 km pitkän *Petsamonvuonon* pohjukassa ja on *Petsamon* huomattavin asutuskeskus.

Parkkinasta maantie jatkuu *Trifonan* satamakylään, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja, sekä edelleen rakenteillaolevaan *Linnahamarin* syväsatamaan.

Trifona—Kirkkoniemi—Jokiniemi laivassa (m/s »Juho Vesainen»; *Trifona—Kirkkoniemi* 50: —, *Trifona—Jokiniemi* 50: —, *Kirkkoniemi—Jokiniemi* 15: —):

15/6—31/8 m, p 1000	← Trifona	←	15/6—31/8 ti, / 1730
m, p 1600	→ Kirkkoniemi (Kirkenes) →	→	ti, / 1130
m, p 1700	← "	←	ti, / 930
m, p 1730	→ Jokiniemi (Elvenes) ... →	→	ti, / 900

Kirkkoniemi, ks. edeltä.

Trifona—Vaitolahti laivassa (m/s »Juho Vesainen»; 60: — edes-
takaisin):

<i>k</i> 9 ⁰⁰	← Trifona ←	to 20 ³⁰
<i>k</i> 20 ³⁰	→ Vaitolahti →	to 9 ⁰⁰

Laiva poikkeaa m. m. *Kalastajasaarennon* niemimaan edustalla sijaitseville matalille, runsaan linnustonsa takia mielenkiintoisille *Heinäsaarille*.

Kalastajasaarennon pohjoiskärjessä sijaitsevassa *Vaitolahden* kylässä on Suomen Matkailijayhdistyksen maja.

Reitti 16.

TORNIO—KAULIRANTA—ENONTEKIÖ.

Tornio—Kauliranta rautateitse:

2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.
10 ⁵⁵	—		← Helsinki ←	8 ⁰⁰	18 ⁰⁸
10 ⁵⁰	16 ²⁰	—	→ Tornio →	8 ⁴⁶	18 ⁴⁰
13 ⁰⁸	20 ⁴⁴	75	→ Kauliranta →	6 ³²	14 ²⁵

Rautatie suuntautuu *Torniossa* (ks. reittiä 2) pohjoiseen Tornionjoen vartta seuraten.

Aavasaksan aseman itäpuolella kohoaa samanniminen 232 m korkea vuorenharjanne. Aavasaksa on tullut kuuluisaksi »keskiyön auringostaan», joka juhannuksen tienoissa näkyy sinne useana yönä peräkkäin.

Kauliranta—Muonio—Enontekiö postiautossa (Kauliranta—Muonio 87: —, Kauliranta—Enontekiö 115: —):

<i>s, ti, k, to, p, / 13³⁰</i>	—	← Kauliranta . ←	<i>s, m, k, to, p, / 12²⁵</i>
<i>s, ti, k, to, p, / 20²⁰</i>	191	→ Muonio . . . →	<i>s, m, k, to, p, / 6⁰⁰</i>
<i>s, k, to, / 6⁰⁰</i>	—	← ” . . . ←	<i>s, k, to, / 20⁰⁰</i>
<i>s, k, to, / 9⁰⁰</i>	271	→ Enontekiö . →	<i>s, k, to, / 17⁰⁰</i>

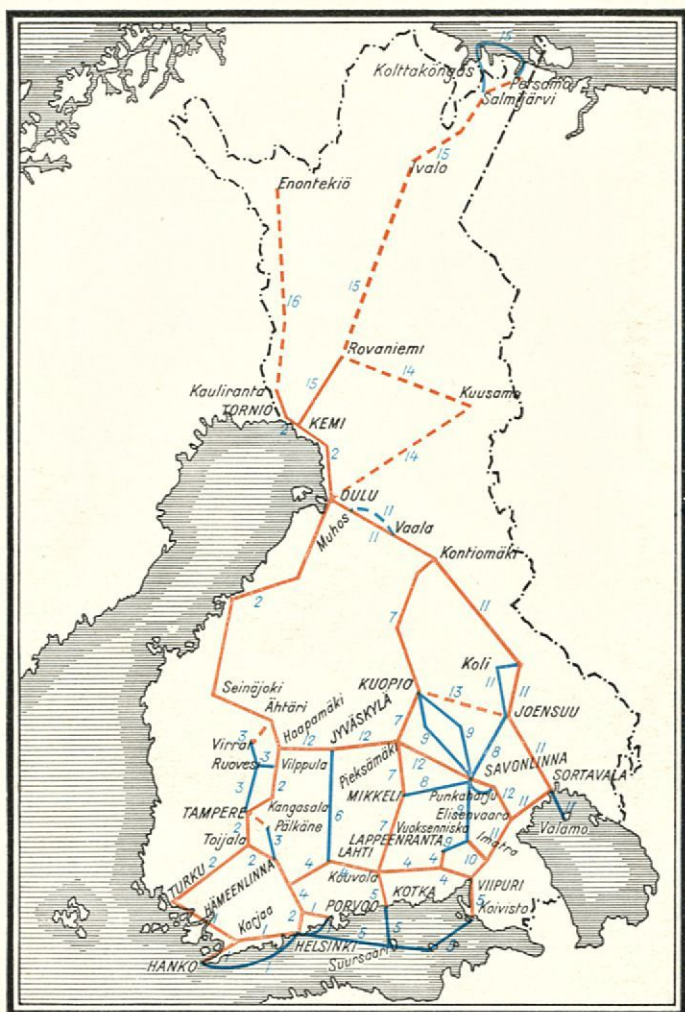
Maantie johtaa Tornionjoen ja siihen yhtyvän Muonionjoen vartta *Turtolan* ja *Kolarin* kirkonkylien kautta *Muonion* suureen kirkonkylään sekä sieltä edelleen jokilaaksoa seuraten, tuntureiden häämöittäessä taivaanrannalla, *Palojoensuun* kylään, missä tie kääntyy jyrkästi koilliseen ja päättyy Ounasjärven rannalla sijaitsevaan *Enontekiön* kirkonkylään *Hettaan*.

Palojoensuusta matkaa voidaan jatkaa Muonionjokea ylös Ruotsin puolella olevan *Karesuannon* kautta korkeiden tuntureiden välissä sijaitsevalle *Kilpisjärvelle* ja Norjan *Skibotniin*.

LIITTYKÄÄ SUOMEN MATKAILIJAYHDISTYKSEN JÄSENEKSI!

MATKUSTAESSANNE SUOMESSA
MATKAILIJAYHDISTYKSEN JÄSEN-
KORTTI SUO TEILLE MONIA ETUJA

MATKAREITTEJÄ SUOMESSA (KAAVIOKARTTA)

- = rautatie — = laivareitti
- - - = autolinja

Karttaan merkityt numerot viittaavat matkareittiselostusten järjestysnumeroihin